

לא להתרגש מהמשבר המדיני: בידן לא מעוניין בהסלמה

written by פרופ' זכי שלום | 27.03.2024

המשבר המתחולל בין ישראל וארצות הברית ביממה האחרונה אינו צריך להפתיע אותנו. לכל אורך השנים מקום המדינה ועד ימינו אלה כל הממשלות בישראל מצאו עצמן בעימות עם הממשלים האמריקנים סביב סוגיות מהותיות בחיי המדינה. ארצות הברית התנגדה להכרזה על הקמת המדינה בעיתוי שנבחר; היא שללה לחלוטין את הצידוק של מדיניות התגמול. היא התנגדה להעברת משרדי הממשלה לירושלים. היא התנגדה למלחמת סיני וכמובן למימוש של "פרויקט דימונה", ועוד ועוד תקצר היריעה מלמנות את המחלוקת הקשות בין ישראל וארצות הברית לאורך השנים.

הפעם נסבה המתוחות סביב המשך ניהולה של המלחמה של ישראל נגד החמאס. ארצות הברית מלכתחילה תמכה ביעדי המלחמה שהציבה ישראל. גם היום מדברים נציגיה על הצורך בהבסת החמאס ובהחזרת החטופים.

יחד עם זאת ברור לכל כי ממד הזמן שחק את עוצמתה של המחויבות האמריקנית כפי שקיבלה ביטוי בימים הראשונים שלאחר ה-7 באוקטובר. מה שהיה ברור מאליו בתקופה הראשונה שלאחר ה-7 באוקטובר, כאשר היקפי הזוועה שעברה מדינת ישראל ואזרחיה, היו עדיין "טריים" בזיכרון הקולקטיבי, אינו תקף כיום, כחצי שנה לאחר אותם אירועים קשים שישראל מעולם לא חוותה כמותם מיום הקמתה.

את הזיכרון החי של זוועות ה-7 באוקטובר תפסו עד מהרה תמונות וסרטונים של ילדי עזה, כשהם רעבים, מדממים וחסרי תקווה סובבים והולכים סביב הריסות בתים ששיקומם לא נראה באופק הקרוב. אין ספק שבמלחמת ההסברה ידו של החמאס על העליונה מול ישראל. האם נצליח לגייס את הגניוס היהודי ואת המסירות המתגלה בשדה הקרב גם בתחום ההסברתי? ספק רב בכך. במלחמת ההסברה אנחנו מפגרים אחר אויבינו.

המרחב הפוליטי של מדינת ישראל גם הוא אינו מטיב את דימויה של מדינת ישראל בעיני הממשל. לעיני האמריקנים נחשפת מדי יום ביומו ממשלה מפורדת ומסוכסכת, כאשר ראש הממשלה ניצב כמעט לבדו מול נחשולי הביקורת על ישראל ומתקשה לאכוף את סמכותו על זרועות הביטחון, הכפופים למרות ממשלתו על פי דין.

האמריקנים מכירים היטב את נפתוליה של הפוליטיקה הישראלית והם מנצלים אותה במקצועיות רבה למימוש האינטרסים שלהם.

לממשל הנוכחי, המייצג את המעצמה הגדולה בתבל, יש מרחב של אינטרסים מגוונים שבהרבה

מקרים סותרים את אלה של מדינת ישראל. האינטרסים האסטרטגיים של ארצות הברית מובילים אותה במגמה מפורשת של נחישות להביא לסיומה של המלחמה ברצועת עזה. מנקודת ראותה של ארצות הברית מימוש מלא של יעדי המלחמה הוא אולי מטרה רצויה אך לא תמיד מצויה. מבחינתם ישראל תוכל לחיות, ותצטרך לחיות, עם מצב שבו היא אינה משיגה את כל יעדיה.

במשך תקופה של כחצי שנה נתנה לנו ארצות הברית לפעול במידה רבה של חופש, כמעט ללא מגבלות. פעילות אינטנסיבית של ישראל בבית החולים שיפא ובבתי חולים אחרים, שפעם נחשבה כאירוע חריג שישראל לא "תורשה" לממש, מתנהל לנגד עינינו תוך כדי לחימה אינטנסיבית הנמשכת קרוב לשבועיים, ועדיין איננו רואים את סופה. אל לנו לשכוח זאת. זה בדיוק ההבדל בין עיקר וטפל במדיניות. חופש הפעולה הוא העיקר. אספקת נשק גם היא בתחום "העיקר" וגם היא מתנהלת ללא שום עיכובים, צמצום היקפי הספקה ויצירת סחבת מכוונת. כל זה אינו מובן מאליו ועלינו להכיר תודה על כך.

בסופו של דבר, בסוגיות העיקריות הנוגעות למלחמתנו מול החמאס והחיזבאללה ההכרעה היא בידינו. אם ישראל תפגין לכידות לאומית, נחישות לממש את מטרותיה, יכולת פעולה מקצועית המציתה את הדמיון בארץ ובחו"ל כפי שהיה פעם, הממשל ישלים עם מעשיה של ישראל, קרוב לוודאי תוך טרוניות וביקורות.

גם בסוגיה הקונקרטית העומדת בפנינו ² כניסה לרפיח. ההכרעה, להערכתך, היא בידינו. אם תחליט ממשלת ישראל להיכנס לרפיח ולהילחם על יעדיה הממשל יכיל זאת וינסה להפיק את מירב הרווחים עבור האינטרסים של ארצו. אלה הם כללי המשחק בזירה הבינלאומית, וטוב שכך.

ולבסוף, בעניין הקונקרטי של אי הטלת ווטו על הצעת החלטה במועצת הביטחון אני מאמין שהממשל יפעל בימים הקרובים ליישור ההדורים עם ישראל. אין לו אינטרס בהסלמת העימות וגם לנו אין. בסופו של דבר החלטת מועצת הביטחון תשקע בתהום הנשייה. היא תובא בפני עצרת האו"ם וכל צד יציג את עמדותיו בנושא. הערבים יטענו שההצעה אינה מתנה את הפסקת האש בהחזרת החטופים. ישראל תטען שהניסוח מחייב מימוש שני הדברים.

בסופו של דבר, זה מה שקרה עם החלטה 242 שהתקבלה במועצת הביטחון חודשים ספורים לאחר מלחמת ששת הימים ועד היום מתנהלים וויכוחים בשאלה האם היא מחייבת נסיגה מלאה של ישראל מכל השטחים או רק ³ מחלק מהשטחים. ופתרון מוסכם אין. וטוב שכך.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 27.3.2024.